

قبل از آغاز درس، فیلم شماره ۱ درس ۸ (پدافند غیر عامل) را ببینید.

پدافند غیر عامل

اقدامات غیر مسلحانه که موجب افزایش بازدارندگی^۱، کاهش آسیب پذیری، تداوم فعالیت های ضروری و ارتقای پایداری ملی در برابر تهدیدها می شود.

یک رؤیا

..... نیمه شب سرد پاییزی است. خواب می بینم دشمن به بسیاری از شهرها و روستاها حمله هوایی و میکروبی کرده است. عدم آمادگی مردم و غافلگیری مردم بحران هایی ایجاد کرده و مشکلات زیادی را به بار آورده است. آب رسانی، روشنایی، وسایل کمک های اولیه و دارو از جمله این کمبودها و مشکلات است. اعضای خانواده ام به شدت آسیب دیده یا مفقود شده اند. در اوج نگرانی و سردرگمی از خواب پریدم و عرق سرد بر پیشانی ام نشسته بود. صدها بار خدای یکتا را شکر کردم و خوشحال شدم که خواب دیده ام و ...

نکته: اگر فرد مذکور خواب ندیده بود و در عالم بیداری چنین وقایعی اتفاق می افتاد، چه باید می کرد؟

برخی از مأموریت های پدافند غیر عامل

- ۱- کاهش آسیب پذیری و افزایش ایمنی زیرساخت های ملی و مراکز حیاتی
- ۲- اداره امور مردم و تداوم خدمات در شرایط جنگ و تهدید دشمن
- ۳- حفظ و پایدارسازی زیرساخت های کشور
- ۴- برآورد تهدیدات و آسیب پذیری زیر ساخت های کشور

۱- بازدارندگی: اقداماتی که برای پیشگیری از نفوذ و تجاوز دشمن صورت می گیرد.

فعالیت (۱)

- وظایف و مأموریت‌های سازمان پدافند غیرعامل را در کلاس به بحث بگذارید.
- دربارهٔ زیرساخت‌های کشور با سایر دانش‌آموزان در کلاس گفت‌وگو کنید.

بیشتر بدانید (۱)

سازمان پدافند غیرعامل مأموریت‌های خود را در ۸ محور پیگیری می‌کند که هر مأموریت را به یک واحد سازمانی واگذار کرده که به آنها «قرارگاه» گفته می‌شود و بخش عملیاتی یا اجرایی مأموریت‌ها را برعهده‌دارند.

برخی از اولویت‌های پدافند غیرعامل پدافند سایبری :

به دنیای مجازی یا هر آنچه که مربوط به شبکه‌های رایانه و اینترنت است، فضای سایبر می‌گویند. هرگونه عمل خصمانه علیه سیستم‌های رایانه‌ای را با هدف کاهش کارایی یا ناتوان‌سازی آنها جنگ سایبری می‌گویند. نفوذ به شبکه رایانه‌ای را «هک» و افراد نفوذکننده را «هکر» می‌گویند.

فعالیت (۲)

اطلاعات و اخبار مربوط به «هک» و «هکرها» را در کلاس به بحث بگذارید.

فعالان میدان نبرد سایبر

۱- افراد مستقل: مردم عادی به ویژه جوانان و متخصصان رشته‌های رایانه که به صورت فردی یا گروهی اغلب با انگیزه‌های کسب هیجان، قدرت و یا مبارزه طلبی فعالیت می‌کنند.

۲- شرکت‌ها و بنگاه‌های کسب و کار: این گروه بیشتر با نگرش مادی و به منظور کسب منفعت اقتصادی در فضای رقابتی موجود، دست به حملات سایبری می‌زند.

۳- گروه‌های خلافکار: به صورت سازمان یافته به دنبال اختلال در نظم عمومی و ناکارآمد جلوه دادن قابلیت‌های فناورانه و کسب سود از طریق حمله به حساب‌های بانکی، رمز عبور و ... هستند.

۴- بخش دولتی و نظامی: ادارات پلیس، گروه‌های ویژه ضد تروریستی، آژانس‌های اطلاعاتی و امنیتی از فعال‌ترین بازیگران جنگ سایبری اند.

بیشتر بدانید (۲)

چند حمله سایبری :

- ۱- در سال ۲۰۱۰ میلادی آمریکایی‌ها با ویروس مشهور به «استاکس‌نت» به تأسیسات اتمی جمهوری اسلامی ایران حمله کردند.
- ۲- در سال ۲۰۱۲ میلادی هند اطلاعات کمیسیون دو جانبه چین و آمریکا را هک کرد.
- ۳- در سال ۲۰۱۶ دولت عربستان سعودی به شبکه‌های چند شرکت ایرانی حمله کرد.

فیلم شماره ۳ درس ۸ (پدافند اقتصادی) را ببینید.

پدافند اقتصادی

سه عامل اساسی اقتدار ملی : اقتصاد قوی و مقاوم، علم پیشرفته و روزافزون و حفظ روحیه انقلابی گرایي در همه به خصوص جوان‌ها، اینهاست که می‌تواند کشور را حفظ کند؛ آن وقت دشمن مأیوس خواهد شد.

حضرت آیت الله خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب اسلامی ۱۳۹۴/۶/۱۸

پدافند اقتصادی یعنی در وضعیت حمله همه‌جانبه اقتصادی دشمن با آغاز سیاست‌ها و رفتارهای مناسب، تهدید را تبدیل به فرصت کنیم و باعث رشد جهشی اقتصاد کشور شویم.

تحریم اقتصادی : دشمنان انقلاب اسلامی با ایجاد محدودیت‌های شدید اقتصادی برای ملت ما در صدد تسلیم کردن نظام در برابر خواسته‌های نامشروع و زورگویانه خود هستند.

اقتصاد مقاومتی: رهبر معظم انقلاب راهکار اساسی مقابله با جنگ اقتصادی را «اقتصاد مقاومتی» می‌دانند.

اقتصاد مقاومتی درون‌زا و برون‌زا است. من هیچ‌وقت نگفتم دور کشور حصار بکشیم؛ اما این درون‌زایی را فراموش نکنیم. اگر اقتصاد ملی از درون نجوشد و فوران نکند، به جایی نخواهد رسید. بله، تعامل با دنیا در زمینه‌های اقتصادی خیلی خوب است؛ اما تعامل هوشمندانه و تعاملی که معنایش درون‌زایی اقتصاد باشد.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب اسلامی، ۱۳۹۴/۱۱/۲۸

فعالیت (۳)

۱- تحریم اقتصادی و آثار آن را بر زندگی مردم در کلاس بررسی و موارد آن را فهرست کنید.

.....
.....
.....

۲- برخی از راهکارهای اساسی مقابله با تحریم اقتصادی کدام‌اند؟

.....
.....
.....

۳- با گفت‌وگوی گروهی معایب اقتصاد متکی به خام‌فروشی نفت را بررسی کنید.

.....
.....
.....

پدافند زیستی

هر رویداد و حادثه طبیعی یا غیرطبیعی با استفاده از عوامل زیستی^۱ و فراورده‌های آنها^۲ که باعث آسیب‌زدن به سرمایه‌های انسانی و منابع ملی^۳ می‌گردد، تهدید زیستی محسوب می‌شود.

بیشتر بدانید (۳)

رصد و پایش، آشکارسازی، هشداردهی، تشخیص، تصمیم و عملیات، کنترل، حفاظت و پیشگیری، امداد و نجات، درمان، بازیابی و بازتوانی منابع، محدودسازی و رفع آلودگی از جمله اقدامات پدافند زیستی محسوب می‌شوند.

فعالیت (۴)

۱- درباره پدیده بیوتروریسم (تروریسم زیستی) مطالعه و تحقیق کنید و نتایج را در کلاس درس ارائه دهید.

۲- پدافند پرتوی و شیمیایی چیست؟ به صورت گروهی تحقیق و نتایج را به دبیر محترم تحویل دهید.

۱- عوامل زیستی: باکتری‌ها، ویروس‌ها، قارچ‌ها و میکروب‌ها

۲- فراورده‌های زیستی: توکسین‌ها، ژن‌ها، پروتئین‌ها، هورمون‌ها و موارد مشابه

۳- منابع ملی: دام، نباتات، محیط‌زیست، منابع طبیعی، آب آشامیدنی، مواد، تجهیزات و ابنیه

۳- دربارهٔ مجموعهٔ تلویزیونی «شیوع» که در اسفند ۱۳۹۴ از شبکه یک سیما جمهوری اسلامی پخش شد، گفت و گو کنید^۱.

در شرایط حساس کنونی که دشمنان استقلال و آزادی میهن اسلامی، چشم طمع بر مال، جان و آبروی ما دوخته‌اند، لازم است با عزم و همبستگی ملی، از انقلاب اسلامی و دستاوردهای آن مراقبت کنیم.

فعالیت (۵)

در منطقه و محل زندگی شما مهم‌ترین اولویت‌ها در پدافند غیرعامل کدام یک از موارد زیر است؟ اولویت اول تا هشتم را مشخص کنید:

- حوزهٔ عمرانی و ساخت و ساز
- حوزهٔ صنایع
- حوزهٔ دارو، آب و غذا
- حوزهٔ مخابرات و تلفن همراه
- حوزهٔ انرژی
- حوزهٔ دفاع (مرزها، مناطق حساس و...)
- فضای مجازی
- حوزهٔ حمل و نقل
- سایر.....

۱- این مجموعه از بخش آرشيو شبکه تلویزیونی سلامت tv.ir قابل مشاهده می‌باشد.

بیشتر بدانید (۴)

«پدافند غیرعامل در آینه تاریخ»

۱- ساخت اسب تروا توسط اودیسیوس در ۲۱۲ سال قبل از میلاد حضرت مسیح ﷺ

۲- خداوند به حضرت داوود ﷺ ساخت زره را تعلیم می‌فرماید تا از آسیب‌های جنگ در امان باشند
... و ما به او ساخت زره را تعلیم نمودیم تا شما را از آسیب جنگ در امان بدارد. پس آیا از شکر گزارانید؟

سوره انبیاء / ۸۰

۳- ایران با توجه به موقعیت ویژه خود در طول تاریخ مورد طمع دشمنان بوده است و به‌منظور در امان ماندن از خطر، مردم به ساخت دژ، قلعه، برج و بارو، رباط، ارگ، کهن‌دژ، دربند، خندق و دروازه روی آورده‌اند که از گونه‌های مختلف معماری سنتی ایرانی است.

۴- حادثهٔ لیلۃ المبیت در شب هجرت پیامبر ﷺ (خوابیدن حضرت علی رضی الله عنه در بستر پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم) و غافلگیر شدن مهاجمان، حفر خندق به پیشنهاد سلمان فارسی در جنگ احزاب، شعله‌ور ساختن مشعل در اطراف مکه برای ایجاد رعب و وحشت در دشمن به هنگام فتح مکه (سال هشتم هجری)، ایجاد موانع و دام‌های آهنین در مسیر حرکت دشمن (محاصرهٔ طائف) و سرگردان و گمراه ساختن دشمن از جمله اقدامات پدافند غیرعامل در صدر اسلام است.

درس نهم

من یک نظامی‌ام

«... این اقتدار فقط با آموزش نظامی به تنهایی حاصل نمی‌شود؛ آموزش نظامی، به علاوه تقویت عزم و ایمان. دل باید نیرومند باشد، تا جسم نیرومند و سلاح نیرومند را بتواند به کار بگیرد.»

جوان‌های عزیز! خودتان را قوی کنید و عزم راسخ را در درون خودتان پرورش دهید...»
حضرت آیت الله خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب اسلامی، ۱۳۸۴/۹/۳۰

فنون دفاع و رزم

دانش آموز عزیز! مهارت‌های دفاع و رزم برای مقابلهٔ هوشمندانه با تهدیدات دشمن، لازمه زندگی است. ما زمانی به آمادگی رزمی خود اطمینان حاصل می‌کنیم که با آموزش‌های عملی، توانایی رزم انفرادی را کسب کرده باشیم.

رزم انفرادی، مجموعه روش‌ها و مهارت‌های محفوظ ماندن از خطر آسیب دشمن است که در میدان رزم به کار می‌رود.

برخی از این مهارت‌ها عبارت‌اند از: شناسایی عوارض زمین، حرکات در رزم، اختفا و استتار، جهت‌یابی، کار با قطب‌نما و موقعیت‌یاب، تخمین مسافت، اصول نگهداری، ایست و بازرسی، آشنایی با اسلحه انفرادی و....

بیشتر بدانید (۱)

امام علی علیه السلام در جنگ جمل برخی از فنون رزمی را به فرزندش محمد حنفیه متذکر می‌شود:

– اگر کوه‌ها متزلزل شوند، تو تکان مخور! (اشاره به استقامت و پایداری که بدون آن پیروزی غیرممکن است).

– قدم‌هایت را در زمین می‌خکوب کن! (اشاره به اینکه فکر عقب‌نشینی و فرار از میدان نباش و در برابر دشمن ثابت قدم باش!)

– سَرت (جمجمه‌ات) را به خدا بسپار! (اشاره به آمادگی برای ایثار، جان‌بازی و شهادت و توکل به خدا که مایه شجاعت و شهامت است)

– دندان‌هایت را به هم بفشار! (اشاره به از بین رفتن لرزش بدن، استواری و استقامت در برابر ضربات دشمن)

– توکل به خداوند و توجه به اینکه پیروزی از سوی خدا است.

– چشم به آخرین صفوف دشمن بدوز و دیده از نیروها و بارقه‌های شمشیر آنان ببوش و خیره مباش.

خطبه ۱۱ – نهج البلاغه

جهت یابی

(با گرامیداشت یاد دیده بان‌های شهید و جانباز دوران دفاع مقدس)

یک رزمنده باید موقعیت خود را نسبت به دشمن، نیروهای خودی و عوارض دیگر زمین بداند تا در زمان پیشروی و برگشت (روز و شب) در مسیر صحیح حرکت کند. همچنین جهت یابی در زندگی روزمره ما به منظور یافتن قبله، یافتن مسیر حرکت در پیاده روی و کوهنوردی، پیدا کردن مسیر درست در کویر، جنگل و بوته زارها و ... حائز اهمیت است.

جهت‌های اصلی و فرعی

۱- جهت‌های اصلی^۱: جهت‌های چهارگانه شمال، جنوب، مشرق (خاور)، مغرب (باختر)^۲، جهت‌های اصلی محسوب می‌شوند که با یافتن یکی از آنها، سایر جهت‌ها را به راحتی می‌توان مشخص کرد؛ بدین ترتیب که هرگاه به سوی شمال ایستاده باشیم، پشت سر ما، جنوب، سمت راست مشرق و سمت چپ ما مغرب خواهد بود.

۲- جهت‌های فرعی^۳: به جهت‌هایی گفته می‌شود که در بین چهار جهت اصلی واقع شده‌اند. در تصویر روبه‌رو جهات اصلی و فرعی نمایش داده شده‌اند.

۱- Cardinal Points

۲- East (مشرق) West (مغرب) South (جنوب) North (شمال)

۳- Subcardinal Points

اصولاً جهت‌یابی به وسیله قطب‌نما^۱ یا به وسیله گیرنده‌های دستی موقعیت‌یاب^۲ (GPS) به راحتی و با دقت بسیار زیاد، انجام می‌شود. یادگیری سایر روش‌های جهت‌یابی در نبود این ابزارها برای رزم‌آور بسیار اهمیت دارد.

بیشتر بدانید (۲)

GPS چیست و چگونه کار می‌کند؟

GPS مخفف سه کلمه Geographic Positioning Systems به معنای سامانه تعیین موقعیت جغرافیایی است. این سامانه از مجموعه ماهواره‌های موقعیت‌یاب جغرافیایی تشکیل شده که موقعیت پدیده‌های مختلف را بر روی کره زمین شناسایی و به کاربران مخابره می‌کند. کاربران با در اختیار داشتن گیرنده‌های قوی آنتن‌دار یا گیرنده‌های دستی موسوم به GPS در هر نقطه‌ای از کره زمین، حتی در حال حرکت می‌توانند موقعیت دقیق خود را دریافت کنند. گیرنده‌ها پس از برقراری ارتباط با ماهواره‌ها در فضا، مشخص می‌کنند که اکنون گیرنده در چه طول و عرض جغرافیایی و در چه ارتفاعی از سطح دریا قرار دارد یا در چه سمتی و با چه سرعتی در حال حرکت است. این سامانه برای ردیابی یا راهبری کشتی‌ها، هواپیماها، خودروها و... کمک مؤثری می‌کند.

انواع دستگاه‌های سامانه تعیین موقعیت جغرافیایی GPS

اجزای سامانه تعیین موقعیت جغرافیایی

۱- Compass

۲- امروزه برخی گوشی‌های تلفن همراه مجهز به سامانه تعیین موقعیت جغرافیایی (جی پی اس) می‌باشند که علاوه بر ارتفاع نقاط، مختصات جغرافیایی و جهت‌های جغرافیایی را نیز نمایش می‌دهند.

جهت‌یابی در روز

۱- جهت‌یابی به کمک خورشید :

خورشید هر روز صبح تقریباً از سمت مشرق طلوع و آخر روز از سمت مغرب غروب می‌کند و چون ایران در نیمکره شمالی زمین واقع شده است، اغلب هنگام ظهر، خورشید در نیمه جنوبی آسمان است و سمت جنوب را نشان می‌دهد. در روزهای اول فروردین و اول مهرماه هر سال، خورشید دقیقاً از جهت شرق طلوع و از جهت غرب هم غروب می‌کند و در ایام دیگر سال به‌ویژه اول تابستان و زمستان این روش خیلی دقیق نیست.^۱

۲- جهت‌یابی به کمک سایه شاخص :

شاخص، چوب، میله یا هر شیء نسبتاً صاف و به‌طول تقریبی یک متر است که به‌صورت عمودی در زمینی مسطح نصب می‌شود. در این روش، پس از نصب شاخص، انتهای سایه آن را روی زمین با یک سنگ علامت‌گذاری می‌کنیم. پس از حدود پانزده تا بیست دقیقه محل جدید سایه شاخص را دوباره علامت‌گذاری می‌کنیم. حال اگر این دو نقطه را به‌یکدیگر وصل کنیم و طوری بایستیم که پای چپ روی نقطه اول و پای راست روی نقطه دوم باشد، روبه‌روی ما شمال و پشت سرمان نیز جنوب خواهد بود.

الف) انتهای سایه شاخص را علامت‌گذاری کنید.

ب) بعد از مدتی محل سایه جدید را علامت‌گذاری و دو نقطه را به‌یکدیگر وصل کنید.

ج) طوری بایستید که نقطه اول زیر پای چپ و نقطه دوم زیر پای راست شما باشد. حال روبه‌روی شما شمال است.

روش جهت‌یابی به کمک سایه شاخص

۱- جهت کسب اطلاعات بیشتر از دبیر جغرافیای خود کمک بگیرید.

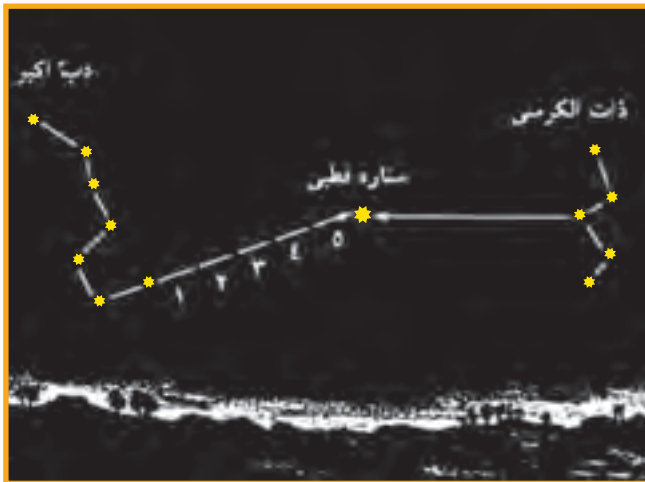
فعالیت (۱)

با همراهی و نظارت مربی آموزش عملی درس در حیاط آموزشگاه (فضایی که آفتاب گیر باشد) مراحل جهت یابی به کمک شاخص را به صورت عملی انجام دهید. همچنین جهت های اصلی و فرعی را مشخص کنید.

نکته: از کاربرد رنگ برای علامت گذاری کف حیاط آموزشگاه خودداری کنید!

جهت یابی در شب

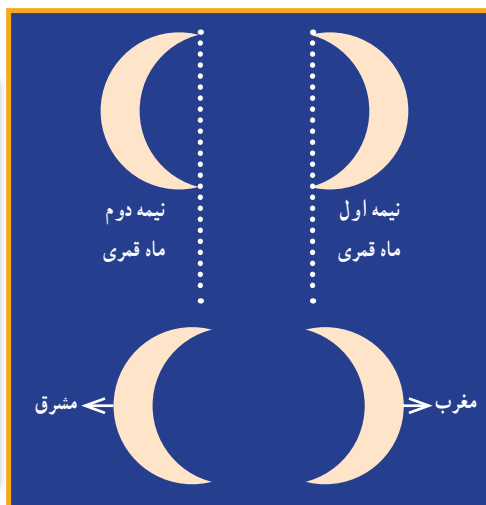
۱- جهت یابی به کمک ستاره قطبی: در نیمکره شمالی ستاره قطبی با دقت بسیار زیادی جهت شمال جغرافیایی را نشان می دهد. برای مشاهده این ستاره که سایر ستارگان و صورت های فلکی به محوریت آن می چرخند، ابتدا باید صورت فلکی دُبّ اکبر یا صورت فلکی ذات الکرسی را پیدا کرد. دُبّ اکبر یا خرس بزرگ به مجموعه ای از هفت ستاره گفته می شود که در آسمان به شکل ملاقه دیده می شوند. اگر فاصله دو ستاره لبه آبریز ملاقه را یک واحد در نظر بگیریم و آن را پنج برابر در همان مسیر ادامه دهیم، به تک ستاره ای پر نور می رسیم که ستاره قطبی است و اگر به سمت آن بایستیم، روبه جهت شمال ایستاده ایم.

موقعیت صورت فلکی دب اکبر و ذات الکرسی نسبت به ستاره قطبی

صورت فلکی ذات الکرسی نیز پنج ستاره است که به دلیل چرخش در آسمان به شکل حروف لاتین M یا W دیده می شود. اگر ستاره وسط حرف را در مسیر مستقیم، پنج برابر فاصله دو ستاره، ادامه دهیم، به ستاره قطبی می رسیم.

۲- جهت یابی به کمک ماه : در این روش ابتدا باید بدانیم در نیمه اول یا دوم ماه قمری هستیم. برای تشخیص این موضوع دو سر هلال ماه را با خط فرضی به یکدیگر وصل می کنیم و امتداد می دهیم. اگر شکلی شبیه حرف لاتین p تشکیل شد، در نیمه اول ماه هستیم. در این حالت سمت برجسته و محدب ماه، جهت مغرب را نشان می دهد. اگر با اتصال دو سر هلال، حرف لاتین q تشکیل شود، در نیمه دوم ماه قرار داریم. در این حالت قسمت برجسته و محدب ماه جهت مشرق را نشان می دهد.

روش جهت یابی به کمک ماه

فعالیت (۲)

روی یک برگ کاغذ شطرنجی، جهت یابی به کمک ستاره قطبی و ماه را نشان دهید.

تخمین مسافت

اندازه گیری تقریبی مسافت یا فاصله ها بین دو نقطه را تخمین مسافت می گویند. برای اینکه یک رزم آور بتواند در میدان نبرد، سلاح خود را تنظیم کند و به صورت دقیق هدف گیری کند، فن تخمین مسافت را می آموزد. همچنین یک رزمنده دیده بان برای اینکه بتواند محل صحیح اهداف و عوارض را به طور دقیق به فرماندهان گزارش دهد، به آموزش فن تخمین مسافت در رزم انفرادی نیاز دارد.

اندازه گیری مسافت با نقشه : در این روش به کمک نقشه توپوگرافی محل و یک خط کش، در ابتدا دو نقطه مورد نظر را روی نقشه مشخص می کنیم و به وسیله خط کش فاصله مستقیم آن دو نقطه

را اندازه گیری می کنیم. سپس عدد به دست آمده را که به سانتی متر است، در مخرج مقیاس نقشه ضرب می کنیم تا فاصله حقیقی دو نقطه روی زمین به سانتی متر به دست آید. پس از آن، عدد مورد نظر را بر ۱۰۰ تقسیم می کنیم تا فاصله به متر محاسبه گردد.

فاصله دو نقطه روی نقشه به سانتی متر \times مخرج مقیاس = فاصله افقی همان دو نقطه بر روی زمین
 مثال: اگر فاصله دو نقطه الف و ب روی نقشه توپوگرافی با مقیاس $\frac{1}{50,000}$ برابر با ۸ سانتی متر باشد، فاصله حقیقی دو نقطه روی زمین این گونه به دست می آید:

$$\text{متر } 40000 = 10000 \div 400000 \quad \text{سانتی متر } 400000 = 8 \times 50000$$

تخمین مسافت به وسیله یگان صدمتری

۱- از این روش برای تخمین مسافت تا ۵۰۰ متر استفاده می شود. بدین ترتیب که ابتدا یک فاصله صدمتری را روی زمین مجسم می کنیم؛ سپس تعیین می کنیم که از موضع تا هدف چند تا از این اندازه ها وجود دارد.

فیلم شماره ۲ درس ۹ (آشنایی با سلاح های انفرادی) را ببینید.

آشنایی با اسلحه انفرادی

امروزه علی رغم متنوع شدن تسلیحات نظامی و پیشرفت سلاح های دوربرد، هنوز هم اسلحه انفرادی در جبهه های نبرد و مقابله با دشمنان دارای اهمیت است. با توجه به اینکه رزمندگان دوران دفاع مقدس اغلب از اسلحه کلاشینکف برای دفاع در مقابل متجاوزان استفاده می کردند و در حال حاضر نیز از آن به عنوان اسلحه سازمانی نیروهای بسیج استفاده می شود، در این بخش با ویژگی ها و چگونگی کاربرد این اسلحه آشنا می شوید.

نمای ظاهری تفنگ کلاشینکف

مشخصات اسلحه کلاشینکف

ردیف	عنوان	شرح
۱	کالیبر	۷/۶۲ میلی متر
۲	تعداد خان	۴ خان گردش از چپ به راست
۳	طول اسلحه با سر نیزه	۱۰۲ سانتی متر
۴	شلیک در حالت تک تیر	۴۰ گلوله در دقیقه
۵	شلیک در حالت رگبار	۹۵ گلوله در دقیقه
۶	برد مفید	۴۰۰ متر
۷	برد نهایی	۲۰۰۰ متر

۱- کالیبر (Caliber): در اسلحه‌های گرم به معنای قطر داخل لوله اسلحه است. مثال: قطر داخلی لوله اسلحه کلاشینکف ۷/۶۲ میلی متر است.

۲- خان (Tube): به شیارهای ماریپج مانند که داخل لوله تفنگ ایجاد می‌کنند خان گفته می‌شود. این شیارها به گلوله دوران می‌دهد و در نتیجه برد گلوله و قدرت تخریب آن را زیادتر می‌کند.

۳- بُرد مفید: مسافتی است که از جنگ افزار انتظار می‌رود به دقت تیراندازی کند و موجب تلفات و خسارت گردد.

۴- بُرد نهایی: حداکثر مسافتی است که از یک جنگ افزار انتظار می‌رود به دقت تیراندازی کند. گلوله جنگ افزار در چنین مسافتی تلفات و خسارتی به بار نمی‌آورد.

باز و بسته کردن اسلحه

مسئولیت نگهداری و عیب‌یابی اسلحهٔ انفرادی برعهده کسی است که از آن استفاده می‌کند. اسلحهٔ انفرادی کلاشینکف باید همیشه روغن کاری شده و بدون عیب باشد. بنابراین یک رزم‌آور باید به راحتی و با مهارت بتواند اسلحهٔ خود را باز و بسته کند.^۱

قطعات باز شدهٔ اسلحه کلاشینکف

۱- روپوش محفظه ۲- آلات متحرک ۳- قطعهٔ گلنگدن ۴- میله و فنر ارتجاع ۵- بدنه ۶- سیلندر گاز
۷- شعله پوش ۸- روپوش لوله ۹- غلاف سرنیزه ۱۰- سرنیزه ۱۱- سرنیزه ۱۲- خشاب

بیشتر بدانید (۴)

اصول ایمنی هنگام استفاده از اسلحه :

- ۱- اسلحه باید قبل از تیراندازی بازدید شود.
- ۲- هنگام تحویل گرفتن یا تحویل دادن اسلحه، باید از خالی بودن آن اطمینان حاصل کنید.
- ۳- هنگام باز و بسته کردن و یا تحویل گرفتن اسلحه برای اطمینان از خالی بودن آن، رویه فضای مطمئن (به سوی آسمان) ماشه را بچکانید.
- ۴- از هرگونه شوخی کردن با اسلحه و نشانه‌روی به سوی دیگران خودداری کنید.

۱- البته روش صحیح باز و بسته کردن اسلحه، قطعه‌شناسی و مراحل رفع گیر در اردوی عملی درس آمادگی دفاعی توسط مربیان سازمان بسیج دانش آموزی به شما آموزش داده می‌شود.

- ۵- با ماشهٔ اسلحه نباید بازی کرد؛ زیرا ماشهٔ آن حساس است.
- ۶- زمانی که ضرورتی برای تیراندازی نیست، اسلحه در حالت ضامن باشد.
- ۷- مهمات و فشنگ‌ها را در معرض حرارت شدید قرار ندهید و هیچ‌گاه به ته‌چاشنی فشنگ ضربه نزنید.
- ۸- هنگام تیراندازی، دست را مقابل مسیر رفت و برگشت دستگیرهٔ آتش قرار ندهید.

اصول تیراندازی صحیح

تیراندازی دقیق یک مهارت فردی است که با آموزش، تمرین و پشتکار به دست می‌آید.

قلق‌گیری :

عملی است که قبل از تیراندازی برای به دست آوردن دقت اسلحه انجام می‌شود.

حالت‌های صحیح تیراندازی :

۱- حالت ایستاده

۲- حالت به زانو

۳- حالت نشسته

۴- حالت درازکش

حالت ایستاده

حالت به زانو

حالت نشسته

حالت درازکش

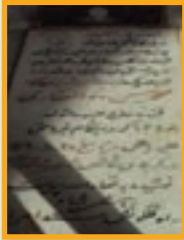

بیشتر بدانید (۵)

تک تیرانداز ۱۲ ساله

شاید قدش به اندازهٔ سلاحی بود که در دست می‌گرفت؛ اما مهارتش در تیراندازی، از او یک تک تیرانداز شجاع و قابل ساخته بود. «محمدحسین ذوالفقاری» ۱۰ فروردین ۱۳۴۸ در روستای شهیدیهٔ میبد به دنیا آمد. با آغاز جنگ تحمیلی و کسب رضایت والدین برای گذراندن دورهٔ آموزش نظامی به پادگان رفت. محمدحسین با اصرار زیاد در ۲۳ مهرماه ۱۳۶۰ به جبهه اعزام شد و ۱۸ آذرماه خبر شهادت برادرش در منطقهٔ لاله‌زار بستان را شنید. محمدحسین، تک تیرانداز گردان عاشورا بود که ۲۸ دی ماه سال ۱۳۶۰، وقتی فقط ۱۲ سالش بود، به دلیل اصابت ترکش، به شهادت رسید.

دفاع شهری (با گرامیداشت یاد و خاطرهٔ شهدای مدافع حرم)

سکونتگاه‌های انسانی مانند شهرها و کلان شهرها همواره در معرض خطرات طبیعی و انسانی قرار دارند. جنگ و خرابکاری، سیل و زمین لرزه، خشک سالی، گرد و خاک غلیظ، بیماری‌های واگیردار، آلودگی عمدی آب شرب، قطع طولانی برق و ... از جملهٔ این خطرات محسوب می‌شوند. شهرهایی در برابر حوادث، دارای مقاومت بیشتری خواهند بود که از افراد آموزش دیده و آماده، زیر ساخت‌های مناسب و سامانه‌های هشداردهنده برخوردار باشند.

فعالیت (۳)

جدول زیر را کامل کنید. برای این کار از دیگران مشورت بگیرید و در گروه درباره آن بحث کنید.

ردیف	خطر تهدید کننده محل زندگی شما	اثرات خطر در زندگی شما	اقدامات دفاعی
۱	خرابکاری در محل زندگی
۲	شایعات و جنگ روانی
۳	هجوم نیروهای مسلح دشمن
۴	تصرف مکان‌های حساس
۵	
۶	

دفاع شهری شامل اقدامات مردمی در برابر حوادث، جنگ و تهدیدات دیگر است که تأکید آن بر آموزش‌های عمومی و پیشگیری است.

یکی از روش‌های آماده‌سازی رزم‌آوران شهری، اجرای تمرین‌های نظامی یا رزمایش است که با مشارکت نیروهای انتظامی و بسیجیان هر محله، روستا و شهر برگزار می‌شود.

رزمایش شهری

در سال‌های اخیر کشورهای مسلمان افغانستان، عراق و سوریه با جنگ و دفاع شهری روبه‌رو بوده‌اند. حفر تونل‌های شهری، ایجاد انفجار و تخریب مناطق مسکونی و بی‌دفاع به‌منظور تشدید رعب و وحشت در مردم، استفاده از کمربندهای انفجاری، کاربرد گازهای شیمیایی و سمی، پرتاب انواع نارنجک و... از اقدامات خرابکارانه گروهک‌های تروریستی مورد حمایت آمریکا و رژیم صهیونیستی است.

جنگ و دفاع شهری مردم سوریه

جنگ و دفاع شهری مردم عراق

کمین و ضد کمین

یکی دیگر از فنون رزمی که توسط رزم آوران به‌ویژه در مواضع شهری و سکونتگاهی از آن استفاده می‌شود، کمین و ضد کمین است.

کمین یک حمله غافل‌گیرانه از محلی پنهانی علیه نیروهای در حال حرکت یا موقتاً ثابت پیاده یا موتوری است.

بیشتر بدانید (۶)

اهمیت کمین در این است که :

- توان رزمی دشمن را کاهش می‌دهد.
- روحیه جنگجوی آنان را تضعیف می‌کند.
- از جابه‌جایی وسیع نیروها و تجهیزات جلوگیری می‌کند.
- با تجهیزات کم و ساده می‌توان دشمن را به ستوه آورد.

در اجرای عملیات کمین باید سلاح و تجهیزات مناسب پیش‌بینی شود و ویژگی‌ها و شرایط منطقه کمین، استتار، اختفا و پوشش مناسب طراحی شود. بهترین منطقه جغرافیایی یا شهری بررسی و انتخاب شوند و سپس نیروهای کمین‌کننده سازماندهی شوند.

ضد کمین در واقع عکس‌العمل سریع نیروهای خودی، علیه مواضع نیروهای کمین‌کننده و دشمن به منظور پاسخ به آتش، کسب برتری، نجات افراد و کاهش تلفات است.

درس دهم

ایمنی و پیشگیری

ما باید از مصیبت درس بگیریم و با پندگیری و عبرت‌گیری از بلاهای گذشته، آینده خود را آن‌چنان بسازیم که هم از حوادث آینده جلوگیری کنیم؛ هم مشکلاتی که بر اثر حادثه پیش آمده، تا آنجایی که ممکن است، جبران کنیم؛ و هم دستاوردهای جدیدی به دست آوریم. این، نگاه مثبت و اسلامی است.

حضرت آیت الله خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب اسلامی، ۱۳۸۴/۲/۱۳

قبل از آغاز درس، فیلم شماره ۱ درس ۱۰ (حوادث) را ببینید.

به هشدارها توجه کنیم

شما تاکنون شاهد برخی حوادث طبیعی و غیرطبیعی بوده‌اید. خسارت‌های جانی و مالی این حوادث نگران‌کننده است. علم و دین ما را به آینده‌نگری و چاره‌جویی فرا می‌خواند. بهتر است در مواجهه با مخاطرات و حوادث گوناگون به فکر ایمنی و پیشگیری باشیم و به هشدارهایی که از طریق رسانه‌ها اعلام می‌شود توجه کنیم.

فعالیت (۱)

- ۱- حوادث فیلم یا تصاویر صفحه قبل را از جوانب مختلف در گروه خود بررسی و تشریح کنید.
- ۲- برای جلوگیری از خسارت‌های جانی و مالی، اقدامات ایمنی و پیشگیرانه را پیشنهاد کنید.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

یک خاطره

پدرم تعریف می‌کرد که در روستای ما رودخانه‌ای جاری بود که آب کم و زلالی داشت و فضای اطراف آن را درختان سرسبز و درختچه‌های پرگل پوشانده بود. در یکی از روزهای جوانی با دوستم به بهانه درس خواندن به رودخانه رفتیم. من روی سنگی که در وسط رودخانه بود نشستم و شروع به خواندن کتاب کردم. در مسافتی دورتر خانواده‌ای در کنار رودخانه زیراندازی انداخته و نشسته بودند. مدتی گذشت که احساس کردم هوا ابری و خورشید کم‌رنگ شده و بالای تپه ابر سیاهی آسمان را پوشانده است. من از روی تخته سنگ برخاستم و خود را به نقطه بلندی در کنار رودخانه رساندم. دوستم در کنار رودخانه به درختی تکیه داده و سرگرم مطالعه بود. او را صدا زدم و از تغییر آب رودخانه، ابر سیاه و احتمال بارندگی باخبر کردم. او سریع به جایی که من بودم آمد... ناگهان با وزش باد و رگبار شدید هوا طوفانی شد. بعد از مدت کوتاهی سیلاب‌زدگی رودخانه را گل آلود کرد و تخته سنگی را که من روی آن نشسته بودم در بر گرفت. آن خانواده نیز سریع به طرف بلندی رفتند ولی سبدها و بخشی از اثاثیه آنان را سیلاب با خود برد...

فعالیت (۲)

اگر شما در چنین موقعیتی قرار می‌گرفتید، چه واکنشی از خود نشان می‌دادید؟

.....
.....

بعد از بحث و گفت‌وگو با هم کلاسی هایتان اقدامات ایمنی و پیشگیرانه را به ترتیب اهمیت برای این حادثه بنویسید.

.....
.....
.....

مخاطره

مخاطره به یک پدیده (مانند زلزله)، ماده (مانند گاز) و فعالیت انسانی (مانند آتش‌سوزی) گفته می‌شود که باعث صدمات و تلفات جانی و مالی به انسان یا تخریب طبیعت می‌شود. مخاطره ممکن است منجر به از بین رفتن معیشت، کاهش خدمات و از هم گسیختگی اجتماعی و اقتصادی شود.

منشأ مخاطرات ممکن است طبیعی (مانند زلزله)، انسانی (مانند آتش‌سوزی منازل) یا ترکیبی از طبیعی و انسانی (مانند برخی از سیل‌ها) باشد.

نقشه خطر بلایا

رسم نقشه خطر بلایا، در واقع یک روش آموزشی برای مشارکت اعضای خانواده در برنامه‌ریزی برای مقابله با خطر بلااست. برای رسم نقشه خطر ابتدا نوع مخاطره را مشخص می‌کنیم و سپس نقشه آن را ترسیم می‌کنیم.

مثال ۱- مخاطره زلزله

نمونه‌ای از نقشه خطر بلایا در مخاطره زلزله

۱- نقشه خانه (محل سکونت) خودتان شامل دیوارها، در ورودی، هال و پذیرایی، اتاق خواب، آشپزخانه، دستشویی و... را ترسیم کنید.

۲- جای اجسام بزرگ (مانند یخچال، فریزر، قفسه‌ها و...) و اجزایی که در اثر زلزله ممکن است سقوط کنند را مشخص کنید.

۳- نقاط پرخطر را با علامت ضربدر قرمز رنگ (X) و نقاط امن برای پناه گرفتن را با علامت به علاوه سبز رنگ (+) مشخص کنید.

توجه: شما باید نقاط خطر را با کارهایی که انجام می‌دهید (خطر غیر سازه‌ای) برطرف کنید.

مثال ۲- مخاطره سیل

۱- محدوده منطقه یا محله زندگی خود را با خطوط ساده مشخص کنید.

۲- نقاط مهم منطقه یا محله زندگی‌تان (مانند مسجد، مدرسه، بزرگراه، پل و...) را مشخص کنید.

۳- مسیر سیل احتمالی را با فلش قرمز رنگ نشان (←)، نقاط امن را با دایره سبز رنگ (O) و مسیر فرار از خطر سیل را با فلش آبی رنگ (←) نشان دهید.

فعالیت (۳)

- ۱- نقشه خطر بلایای محل سکونت خود را برای مخاطرات سیل، زلزله و آتش‌سوزی ترسیم کنید و با اعضای خانواده خود درباره آن بحث و گفت‌وگو کنید.
- ۲- با اعضای خانواده خود جمع شوید، درخصوص مخاطرات محل زندگی خود بحث و گفت‌وگو کنید و با همکاری آنها جدول زیر را کامل کنید.

مخاطرات محل زندگی شما	احتمال وقوع (صفر، کم، متوسط، زیاد)	برای کم کردن خطر، چه کارهایی باید انجام دهیم.
زلزله		
سیل		
آتش‌سوزی		
حوادث جاده‌ای		
ریزگرد و آلودگی هوا		
برف و کولاک		
...		
...		

اهمیت ایمنی و پیشگیری

هر روز در رسانه‌ها از وقوع حادثه‌ای در اطرافمان باخبر می‌شویم. در اکثر موارد علل واقعی این اتفاقات بی‌احتیاطی و بی‌اطلاعی است. به همین دلیل برای پیشگیری از وقوع حوادث در جهان و به‌ویژه در کشورمان قوانین ایمنی را مصوب کرده‌اند و به اجرا گذاشته‌اند. در وقوع سوانح، مدیریت متمرکز دولتی به تنهایی پاسخگوی واکنش اضطراری نیست. لذا به منظور افزایش ایمنی، نیاز به مشارکت مردم و آموزش‌های علمی و مهارتی در زندگی امری ضروری است.

به مجموعه فعالیت‌هایی که کاربرد به موقع و مؤثر آنها می‌تواند از وقوع حوادث و آسیب‌ها در زندگی جلوگیری کند، ایمنی و پیشگیری گفته می‌شود.

فعالیت (۴)

در گروه کلاسی وضعیت ایمنی مدرسه خود را در برابر مخاطرات مختلف مانند سیل، زلزله و آتش‌سوزی بررسی و گزارشی را در کلاس ارائه کنید. برای رفع موارد مطرح شده پیشنهاد و راهکارهای خود را نیز ارائه کنید.

علاج و اقعہ قبل از وقوع باید کرد

اقدامات ایمنی و پیشگیرانه برای همگان و در همه جا لازم و ضروری است. عدم وقوع حادثه در بازه زمانی نسبتاً طولانی نباید موجب غفلت و احساس امنیت برای ما شود.

فعالیت (۵)

برای پاسخگویی به دو سؤال اساسی «قبل از وقوع حادثه چه چیزی باید بدانیم؟» و «چه کارهایی باید انجام دهیم؟» توصیه‌هایی در ادامه آمده است، فکر کنید و نکاتی را در جاهای خالی بنویسید.

تصادفات جاده‌ای

• کمربند ایمنی برای تمامی سرنشینان خودرو ضروری است.

• رعایت سرعت و سبقت مجاز؛

• همراه داشتن بیمه‌نامه شخص ثالث و وسیله نقلیه؛

•

غرق شدگی

• توجه به تابلوهای هشداردهنده در نزدیکی

دریا، دریاچه و رودخانه‌ها؛

• به هیچ‌وجه تنها و در محیط‌هایی که غریق

نجات حضور ندارد، شنا نکنید؛

•

•

سیلاب

- از ساختن خانه در بسترهای سیل خیز و حریم رودخانه بپرهیزید؛
- وسایل الکترونیکی را در سطحی بالاتر از زمین قرار دهید؛
- داشتن پوشش بیمه در برابر خطر سیل؛
-

آلودگی هوا و گردوغبار

- استفاده از وسایل نقلیه عمومی؛
- استفاده از دوچرخه و پیاده‌روی به‌ویژه برای مسافت‌های کوتاه؛
-
-

آتش‌سوزی

- از نگهداری مواد آتش‌زا، تهیه و ساخت وسایل آتش‌بازی خودداری کنید؛
- مواد آتش‌زا و انفجاری را حتی به مقدار بسیار کم در جیب لباس و کیف خود حمل نکنید؛
- داشتن بیمه‌نامه آتش‌سوزی؛
-

نشت گاز (مرگ خاموش)

- برای نصب وسایل گازسوز از متخصص مربوطه کمک بگیرید؛
- وسایل گازسوز باید دارای لوله‌های استاندارد و دودکش مستقل و مجهز به کلاهک باشند؛

..... ●

..... ●

زلزله

- اشیای سنگین (مانند کمد، یخچال و ...) به دیوار یا کف زمین محکم شود؛
- اشیای سنگین در طبقات پایین و اشیای سبک در طبقات بالاتر کمدها و کابینت‌ها باشد؛
- داشتن پوشش بیمه در برابر خطر

زلزله؛

..... ●

..... ●

صدقه، بلا را دفع می‌کند... .

بیامبر اکرم ﷺ، بحار الانوار، ج ۹۶، ص ۱۳۷

چند توصیه ایمنی

- ۱- کیف کمک‌های اولیه را در منزل، مدرسه و... داشته باشید.
- ۲- در دوره‌های آموزشی مانورهای ایمنی و پیشگیری شرکت کنید.

- ۳- مسیرهای خروج اضطراری و نقاط امن را مشخص کنید.
- ۴- از مزایا و خدمات بیمه استفاده کنید.

فعالیت (۶)

دانش‌آموزان عزیز متناسب با شرایط محیط زندگی خود (خانه، مدرسه، محله، شهر و روستا) با راهنمایی معلم یکی از موضوعات زیر را انتخاب کنید و در قالب فیلم، عکس یا پرده‌نگار مستند ارائه دهید.

موضوعات:

- موارد رعایت و یا عدم رعایت نکات ایمنی و پیشگیری از حوادث؛
- مصاحبه با افرادی که تجربه این نوع حوادث را داشته‌اند؛
- مصاحبه با اعضای فعال حوزه امداد و نجات؛
- آثار سوء ناشی از حوادث.

درس
یازدهم

آشنایی با خدمت مقدس سربازی

خدمت و وظیفه عمومی، خدمت واقعاً مقدّسی است که در جنگ و صلح در صف اول نیازهای کشور قرار دارد. همه خانواده‌ها و همه آحاد جوانان باید اهمیت آن را درک کنند و با شوق و علاقه به آن بشتابند. معافیت از این خدمت، جز در مواردی که باید مشخصاً تعیین شود کاری خلاف قاعده و ضد ارزش است.

حضرت آیت الله خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب اسلامی

سربازی^۱ یک وظیفه دینی و ملی

خدمت وظیفه عمومی خدمت مقدسی است که براساس قوانین و مقررات کشور پیش‌بینی شده و اولین دوره و تجربه مسئولیت‌پذیری جوانان پس از تحصیل می‌باشد که جوانان می‌توانند با بهره‌گیری از فرصت‌های موجود در جهت ارتقای مهارت‌های اجتماعی خود اقدام نمایند.

در ماده ۱ قانون خدمت وظیفه عمومی، این‌گونه آمده است:

«دفاع از استقلال و تمامیت ارضی جمهوری اسلامی ایران و جان و مال و ناموس مردم، وظیفه دینی و ملی هر فرد ایرانی است و در اجرای این وظیفه کلیه اتباع ذکور دولت جمهوری اسلامی ایران مکلف به انجام خدمت وظیفه عمومی برابر مقررات قانون مربوطه هستند.»

این وظیفه قانونی و تکلیف ملی در ماده ۲ قانون وظیفه عمومی مقرر نموده هر فرد ذکور ایرانی در ماهی که طی آن به سن هجده سال تمام می‌رسد مشمول مقررات خدمت وظیفه عمومی خواهد شد و باید وضعیت خدمتی خود را مشخص نماید.

فعالیت (۱)

در خصوص خدمت سربازی در سایر کشورهای جهان تحقیق و گزارشی را به کلاس ارائه کنید.

امام علی علیه السلام: سربازان به اذن خداوند دژ مردم، زینت زمامداران، مایه عزت دین و امنیت‌اند و کار مردم به جز آنان استوار نمی‌گردد.
امام خمینی رهبر: همه سربازهای اسلام هستیم و من امیدوارم در آن کتابی که بناست اسم سربازها را بنویسند، اسم ماها را هم به نام سرباز بنویسند.

۱- هم اکنون در کشور ما سربازی مخصوص پسران است. اما اطلاع و آگاهی دختران از اهمیت و ضرورت سربازی مفید است.

کمک‌رسانی به مردم سیل زده توسط سربازان غیور کشور

زمان و مدت سرسازی

دوره ضرورت خدمت سرسازی، ۲ سال است که در حال حاضر با سه ماه کاهش ۲۱ ماه می‌باشد و با توجه به شرایط جغرافیایی محل خدمت دوره ضرورت تا ۱۸ ماه به شرح جدول زیر قابل تغییر است.

مدت خدمت	محل خدمت	ردیف
۲۱ ماه	مناطق عادی	۱
۱۹ ماه	مناطق محروم و بد آب و هوا	۲
۱۸ ماه	مناطق عملیاتی	۳

مشمولان پس از رسیدن به سن مشمولیت (سال تولد + ۱۸) می‌بایست از طریق دفاتر خدمات الکترونیک انتظامی یکی از درخواست‌های زیر را به ثبت برسانند:

- ۱- درخواست اعزام به خدمت دوره ضرورت (برابر ماده ۱۹ قانون وظیفه عمومی)
- ۲- درخواست معافیت تحصیلی (برابر مواد ۳۱ تا ۳۷ قانون وظیفه عمومی)
- ۳- درخواست معافیت‌های کفالت و موارد خاص در صورت داشتن شرایط (باتوجه به مواد ۲۴ تا ۲۶ - ۲۸ - ۴۴ - ۴۵ قانون)

۴- درخواست معافیت پزشکی (برابر ماده ۳۹ قانون وظیفه عمومی)
 مثال: فردی که متولد ۸۰/۰۲/۱۰ می‌باشد، از تاریخ ۹۸/۰۲/۰۱ وارد سن مشمولیت شده و می‌بایست وضعیت خدمت خود را با یکی از روش‌های اشاره شده در بالا تعیین تکلیف نماید.

فعالیت (۲)

درخصوص درجات نیروهای مسلح (ارتش، سپاه، ناجا) تحقیق و گزارشی را در کلاس ارائه کنید.

مهارت آموزی در سربازی فرصتی برای موقعیت‌های جدید در آینده شغلی

به برخی افراد در طول خدمت سربازی احساس اتلاف وقت دست داده و تصور می‌کنند این دوران روند پیشرفت و ارتقایشان را در بخش‌های مختلف زندگی گُند می‌کند. چرا که در طول این مدت دیگر قادر نخواهند بود کار کنند و درآمد کافی داشته باشند.

راه حلی وجود دارد! راه حلی که نه تنها این دغدغه را رفع می‌کند بلکه کاملاً برعکس، این مقطع از زندگی را به فرصتی مناسب برای ساختن آینده کاری و حرفه‌ای زندگی تبدیل کند.

افراد می‌توانند در طول مدت خدمت سربازی، هم‌زمان با آموزش‌های نظامی، آموزش‌های مهارتی را هم بیاموزند و تجربه کسب کنند. به بیان بهتر، این ظرفیت وجود دارد که پس از دوران سربازی، به یک فرد متخصص و با تجربه در یکی از مهارت‌های مورد نیاز جامعه تبدیل شده و با داشتن مدرک معتبر، سربازی خود را به پایان برساند.

طرح مهارت‌آموزی کارکنان وظیفه با سه هدف اصلی افزایش جذابیت خدمت سربازی، تقویت نشاط در میان سربازها و مهارت‌آموزی و کسب تجربه برای سربازان اجرا می‌شود. با ثبت نام و شرکت در دوره‌های مهارت‌آموزی متناسب با رشته تحصیلی و یا علائق کاری، فرد هم آموزش‌های نظامی می‌بیند و هم آموزش‌های تخصصی و مهارت‌های فنی و حرفه‌ای را می‌آموزد.

پس از پایان خدمت مقدس سربازی نیز سربازان سه مدرک معتبر دریافت می‌کنند:

– گواهینامه مهارتی و صلاحیت حرفه‌ای؛

– گواهینامه سابقه کار؛

– کارت پایان خدمت سربازی.

پس از خدمت سربازی این همراهی ادامه خواهد داشت، چرا که با هماهنگی‌هایی که با سازمان‌ها و دستگاه‌های اجرایی کشور صورت پذیرفته، به افراد برای یافتن آسان‌تر شغل کمک خواهد شد. همچنین می‌توان در صورت دارا بودن شرایطی خاص و کسب امتیازات مهارتی از تسهیلات بانکی هم استفاده نمود. ضمناً این امکان وجود خواهد داشت که با احراز شرایطی، وزارت کار برای به کارگیری افراد، تسهیلات خاصی را اعطا نماید.

در نتیجه جوانان با پایان دوران خدمت سربازی، هم مهارت خواهند داشت هم تجربه و این یعنی افزایش چشمگیر فرصت اشتغال و پیشرفت در عرصه‌های مختلف.

درس
دوازدهم

ایجاد و نجات

زلزله بم : ساعت ۲۶: ۵: بامداد - ۵ دی ماه ۱۳۸۲

قبل از آغاز درس، حتماً فیلم آموزشی مربوط به درس را ببینید.

یک تجربه

صدای زوزه باد در خانه می پیچید و بدجوری بی خوابی به سرم زده بود. در کورسوی چراغ خواب اتاقم، یک لحظه چشمم به لوستر کوچک سقفی افتاد که تکان می خورد. دلم لرزید، آب دهانم خشک شد و ترس از «زمین لرزه» مثل خوره به جانم افتاد. در یک لحظه لرزش شدید زمین شروع شد. فریاد زدم: پناه بگیرید... از محله و خانه‌ها فریاد و سروصدای عجیبی به گوش می رسید. خواهر و مادرم که با فریاد من از خواب پریده بودند، هراسان به حیاط خانه آمدند و پدرم دیر کرد! او را صدا زدیم و در همین حین صدای خراب شدن دیوارها و ریختن سقف خانه، ما را به عقب راند. لرزش‌ها که تمام شد، به سراغ پدر رفتیم او برادر کوچک‌ترم را بغل کرده و پناه گرفته بود. اما چون بدنش را محافظ برادرم ساخته بود، تکه‌های دیوار روی کمر و پاهایش افتاده و حسابی زخمی شده بود. پدر با لبخند مظلومانه‌ای بچه را تحویل مادرم داد و او را از زیر آوار بیرون آوردیم. متأسفانه از لوازم کمک‌های اولیه چیزی در خانه نداشتیم و زخم‌بندی و بستن آتل را بلد نبودیم. با دردسر فراوان و کمک دیگران او را به بیمارستان رساندیم. در بیمارستان غوغایی برپا بود. پرستاری که به سراغ بابا آمد، از کارهای سرهم‌بندی ما ابراز رضایت کرد و از ما خواست در کار امداد و پرستاری به آنان کمک کنیم.

کمک‌های اولیه

کلیه اقداماتی است که برای نجات جان یا جلوگیری از بدتر شدن وضعیت شخص آسیب دیده، بلافاصله پس از بروز حادثه و قبل از رساندن او به مراکز درمانی توسط یک فرد آموزش دیده، انجام می‌شود.

فعالیت (۱)

۱- کمک‌های اولیه شامل چه اقداماتی می‌شود؟ آیا شما تا به حال با فرد یا افراد مصدوم مواجه شده‌اید؟ چه اقدامی کرده‌اید؟

.....
.....
.....

۲- از میان اقدام‌های اولیه امدادی کدام یک مهم‌تر است؟

.....
.....
.....

ادامه یک تجربه

در سالن آموزشی بیمارستان، نیروهای داوطلب با رویوش سفید برای آموزش فوریت‌های پزشکی جمع شده بودند. ابتدا رئیس بیمارستان به همه خوشامد گفت و بردقت و سرعت عمل آنها تأکید کرد. سپس میزان دانش، توانمندی‌ها و تسلط داوطلبان به امداد و کمک‌های اولیه ارزیابی شد. یکی از پزشکان به عنوان مدرس کمک‌های اولیه با استفاده از نمایش تصویری و ارائه کتابچه‌ای کوچک آموزش را آغاز کرد.

مهم‌ترین اقدامات کمک‌های اولیه

علائم حیاتی

کنترل علائم حیاتی و عوامل تهدیدکننده حیات شامل:

تنفس، نبض، فشار خون و درجه حرارت می‌شود.

بنابراین ارزیابی اولیه مصدوم عبارت است از:

۱- ایجاد راه هوایی باز (در دهان و بینی)

۲- برقراری تنفس

۳- جریان خون مناسب

۴- درمان خون‌ریزی

فعالیت (۲)

با کمک مربی و دانش‌آموزان دوره دیده امداد و هلال احمر کنترل علائم حیاتی را در کلاس تمرین کنید.

درمان خون‌ریزی خارجی

بخش بعدی کلاس آموزشی ما با این پرسش استاد

آغاز شد:

«آیا مصدوم خون‌ریزی شدید دارد؟» او ادامه داد:

در صورتی که پاسخ مثبت باشد، باید با فشار مستقیم

بر روی محل خون‌ریزی یا بالا نگه‌داشتن عضو (در

صورت امکان) از خون‌ریزی جلوگیری کنیم:

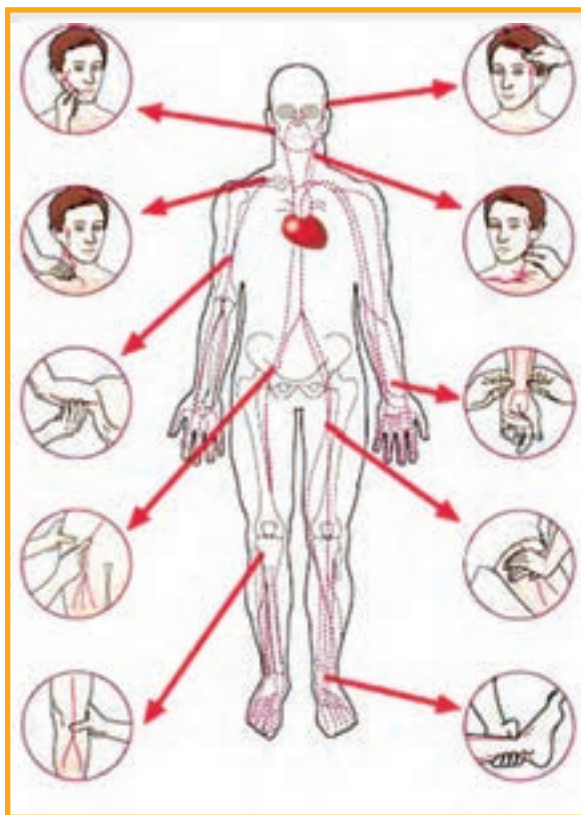
۱- چند گاز استریل (یا چند تکه از یک پارچه تمیز) را

روی محل خون‌ریزی بگذارید و با دست روی آن فشار دهید.

۲- اگر خونریزی در قسمتی از بدن است که امکان قرار دادن آن در سطحی بالاتر از سطح بدن وجود دارد (مثلاً خونریزی در ساعد دست) هم‌زمان با فشار دادن محل خونریزی، عضو خونریزی‌کننده را بلند کنید و بالا نگه دارید.

۳- در حالی که خونریزی را با وارد کردن فشار کنترل می‌کنید، با یک باند دور محل خونریزی را ببندید (البته نه آن قدر محکم که باعث قطع گردش خون شود).

نقاط فشار شریان‌ها در کنترل خونریزی

ادامه یک تجربه

آقای دکتر با حوصله و دقت چند نفر دیگر را به جایگاه فراخواند و مراحل سه گانه فوق را به صورت عملی آموزش داد، سپس در گروه های دو نفری زخم بندی را تمرین کردیم. مادر در اواسط کلاس سری به ما زد و خبر آرامش و راحتی پدر را داد. خیالم راحت شد و از خدای مهربان سپاسگزاری کردم.

بیشتر بدانید (۱)

در صورت مواجهه با شخص زخمی :

- ۱- سطح زخم را با سرم شست و شو و گاز استریل تمیز کنید.
- ۲- برش پوستی آویزان را در محل خودش قرار دهید.
- ۳- سطح زخم را به وسیله پانسمان به طور کامل بپوشانید.
- ۴- پانسمان را از محل اولیه جابه جا نکنید (چون جابه جا کردن آن ممکن است دوباره باعث خون ریزی شود).
- ۵- باندپیچی را وقتی انجام دهید که خون ریزی به وسیله پانسمان، قبلاً کنترل شده باشد.
- ۶- باند را بیش از حد سفت یا شل نبندید.
- ۷- نوک انگشتان دست ها و پاها را آزاد بگذارید.

۱

۲

۳

۴

۵

۶

خون ریزی داخلی

این خون ریزی در داخل بدن اتفاق افتاده و قابل رؤیت نیست.

فعالیت (۳)

جدول زیر را با مراجعه به منابع معتبر و با مشورت مربی امداد تکمیل کنید.

علائم و نشانه‌های عمومی خون ریزی داخلی

۱- تهوع و استفراغ	۲- درد و حساسیت در اثر فشار
۳-	۴-
۵-	۶-
۷-	۸-

در این مبحث استاد دو نکته مهم را به ما تذکر داد :

۱- احتمال مرگ و میر در خون ریزی داخلی سه برابر خون ریزی خارجی است.

۲- علائم و نشانه‌های عمومی خون ریزی داخلی به صورت مجموعه‌ای است و هر یک به تنهایی

نشانگر خون ریزی داخلی نیست.

ادامهٔ یک تجربه

پذیرایی مختصری در کلاس انجام شد و استاد تأکید کرد که هیچ‌گاه به صورت سرخود و بدون مشورت دست به اقدام تزئیم و همواره با کادر بیمارستان و امدادگران هلال احمر ارتباط و همفکری داشته باشیم؛ زیرا جان انسان‌ها در میان است.

شوگ

به اختلال دستگاه گردش خون برای خون‌رسانی کافی به سلول‌ها شوگ می‌گویند. خون‌ریزی شایع‌ترین علت شوگ محسوب می‌شود.

فعالیت (۴)

جدول زیر را با مشورت با افراد آگاه و مراجعه به منابع معتبر تکمیل کنید :
علائم و نشانه‌های شوگ :

- بی‌قراری	-
- پلک‌های بسته و مردمک باز	-
-	-
-	-

فعالیت (۵)

- ۱- از مربی امداد بخواهید درباره علائم و کمک‌های اولیه مربوط به صرع و غش و تفاوت آنها با علائم شوک شما را راهنمایی کند.
- ۲- کمک‌های اولیه مربوط به شوک را با نظارت مربی تمرین کنید.

درمان سوختگی‌های سطحی

- ۱- کنترل علائم حیاتی مصدوم؛
- ۲- محل سوختگی را به مدت ۱۰ تا ۲۰ دقیقه زیر آب سرد بگیرید؛
- ۳- از ترکاندن تاول‌ها خودداری کنید؛
- ۴- محل سوختگی را با گاز استریل پانسمان کنید.

آسیب های اسکلتی (شکستگی، دررفتگی و پیچ خوردگی):

- ۱- اگر آسیب یا علامت واضحی وجود ندارد، ولی مصدوم از درد شکایت دارد، همیشه بنا را بر وجود شدیدترین آسیب اسکلتی یعنی شکستگی بگذارید و اقدامات لازم را انجام دهید.
- ۲- هنگام شکستگی در صورتی که عضو آسیب دیده خون ریزی نداشت، فقط آتل ببندید.
- ۳- از اقدام برای جا انداختن موارد شکستگی یا دررفتگی به شدت پرهیز کنید.

فعالیت (۶)

آتل بندی را با نظارت مربی در کلاس انجام دهید.

ادامه یک تجربه

کم کم احساس می کردم تبدیل به یک پزشک شده ام! در همین حال و هوا بودم که محل حضور هریک از ما اعلام شد. تعدادی از افراد با آمبولانس ها همراه شدند و دیگران در بخش های دیگر بیمارستان شروع به فعالیت کردند.

آرم	شماره تماس	سازمان
	۱۱۲	هلال احمر
	۱۱۵	اورژانس
	۱۲۵	آتش نشانی و خدمات ایمنی

چند بار با اجازهٔ مدیر به پدرم سر زدم که خوشبختانه وضعیت مناسبی داشت و پس از یک عمل جراحی موفق در بخش ارتوپدی بستری شده بود. اورژانس بسیار شلوغ و تخت‌ها پُر از مصدوم بود. چندین بیمار نیز در اتاق‌های اداری و راهروها تحت نظر بودند و بخش‌های بیمارستان جا نداشت. ما در طول سه روز با امدادگران هلال احمر و بیمارستان همکاری کردیم. خواهش می‌کنم قبل از بروز این‌گونه حوادث، کلاس‌های آموزشی هلال احمر را بگذرانید.

فعالیت (۲)

با توجه به حوادث و سوانح محل زندگیتان، یکی از موارد زیر را انتخاب کنید. کمک‌های اولیه و راه‌های امداد مربوط به آن را بنویسید:

مسمومیت‌ها، گزش‌ها و گازگرفتگی، خفگی و غرق‌شدگی، سرمازدگی و گرم‌زدگی، سیل، زمین‌لرزه و تصادفات.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

فیلم آموزشی اطفای حریق را ببینید.

مقابله با مخاطره آتش‌سوزی

برای ایجاد آتش سه عامل اکسیژن، ماده سوختنی و حرارت لازم است. بنابراین برای جلوگیری از گسترش آتش‌سوزی باید یکی از این عوامل را حذف کنید. به‌طور کلی برای مقابله با آتش سه راهکار وجود دارد.

۱- اطفای حریق

۲- خروج ایمن (فرار)

۳- پناه‌گیری

تصویر صفحه بعد تشریح‌کننده اقداماتی است که باید در مقابله با آتش‌سوزی انجام دهیم.

اصول خروج ایمن در زمان آتش‌سوزی

خروج ایمن به زبان ساده یعنی خروج از محدوده خطر، قرار گرفتن در محل امن و باقی ماندن در

آنجا تا زمان رفع قطعی خطر.

نکات زیر را به خاطر بسپارید.

✓ آرامش و خونسردی خود را حفظ کنید.

✓ ندوید، ولی سریع حرکت کنید.

✓ با توجه به موقعیت آتش، از نزدیک‌ترین مسیر خروجی

خروج ایمن هنگام مشاهده دود زیاد

ایمن، خارج شوید.

✓ در صورت دود گرفتگی، به حالت سینه‌خیز، نشسته یا چهار دست و پا بروید.

✓ هنگام خروج پارچه‌ای مرطوب را بر روی دهان و بینی خود قرار دهید.

✓ از آسانسور استفاده نکنید.

✓ در اولین فرصت با ۱۲۵ (آتش‌نشانی) تماس بگیرید.

✓ پس از خروج از مکان، تا رفع خطر از ورود به محل خطر، خودداری کنید.

فعالیت (۸)

خروج ایمن را با کمک مدیر و معلم مدرسه خود به صورت مانور مقابله با آتش‌سوزی تمرین کنید.

اصول پناه‌گیری در زمان آتش‌سوزی

منظور از پناه‌گیری، قرار گرفتن در موقعیتی است که احتمال کمترین آسیب را در زمان زیاد دارد.

هنگام پناه‌گیری نکات زیر را به خاطر بسپارید.

✓ درزهای ورود دود را با پارچه بپوشانید.

✓ پنجره‌های روبه فضای باز را باز کنید تا هوای تازه جریان

داشته باشد.

✓ با تکان دادن پارچه سفید از پنجره، درخواست کمک کنید.

✓ در اولین فرصت با ۱۲۵ تماس بگیرید.

پناه‌گیری

فعالیت (۹)

اصول و فرایند اطفای حریق را با استفاده از خاموش‌کننده‌ها با حضور مربی یا مأمور

آتش‌نشانی تمرین کنید.

منابع برای مطالعه بیشتر

- ۱- مرادپیری هادی و دیگران، آشنایی با علوم و معارف دفاع مقدس، بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس، تهران، ۱۳۹۲.
- ۲- شیرعلی نیا، جعفر، دایرةالمعارف مصور تاریخ جنگ ایران و عراق، نشر سایان، تهران، ۱۳۹۲.
- ۳- بسیج در اندیشه امام خمینی ره، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی ره، تهران، ۱۳۶۸.
- ۴- جنگ و دفاع در اندیشه امام خمینی ره، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی ره، نشر عروج تهران، ۱۳۸۷.
- ۵- شجره طیبه (رهنمودهای مقام معظم رهبری در مورد بسیج)، گردآورنده مؤسسه آوای بینش، انتشارات نسیم حیات، تهران، ۱۳۹۳.
- ۶- حماسه‌سازان پایداری (بسیج در آینه رهنمودهای مقام معظم رهبری)، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، تهران، ۱۳۸۵.
- ۷- دفاع هوشمند در اندیشه‌های دفاعی امام خامنه‌ای (مدظله)، سازمان عقیدتی سیاسی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، دانشگاه مالک اشتر، تهران، ۱۳۹۳.
- ۸- ایزدی، پیروز (مترجم)، اطلاعات نظامی، دانشکده فرماندهی و ستاد سپاه، معاونت تحقیق و پژوهش، تهران، ۱۳۷۹.
- ۹- درودیان محمد، تجزیه و تحلیل جنگ ایران و عراق، انتشارات مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس، تهران، ۱۳۹۵.
- ۱۰- درویشی فرهاد، جنگ ایران و عراق؛ پرسش‌ها و پاسخ‌ها، مرکز اسناد دفاع مقدس، تهران، ۱۳۸۹.
- ۱۱- محمد نائینی، علی، اصول و مبانی جنگ نرم، نشر ساقی، تهران، ۱۳۹۱.
- ۱۲- احمدی، مجتبی و دیگران، از تهاجم فرهنگی تا جنگ نرم، معاونت فرهنگی اجتماعی سازمان بسیج مستضعفین، تهران، ۱۳۸۸.
- ۱۳- نوروزی، محمدتقی، فرهنگ دفاعی - امنیتی، مرکز مطالعات و پژوهش‌های مدیریت، انتشارات سنا، ۱۳۸۵.
- ۱۴- قهرمانی، شهاب، فرهنگ نامه مصور علوم دفاعی، انتشارات مدرسه، تهران، ۱۳۹۴.

- ۱۵- فصل نامه فرهنگ پایداری، بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس، تهران، ۱۳۸۸.
- ۱۶- فصل نامه مطالعات دفاع مقدس، پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس، تهران، ۱۳۹۱.
- ۱۷- فصل نامه مطالعات دفاعی و امنیتی، دانشکده فرماندهی و ستاد سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۱۳۸۳.
- ۱۸- کفاش حمیدرضا و حمیدزاده غلامرضا، آشنایی با پدافند غیرعامل، انتشارات مدرسه، تهران، ۱۳۹۰.
- ۱۹- فردرو محسن، دیدگاه های نظری دفاع غیرعامل، انتشارات عباسی، تهران، ۱۳۸۸.
- ۲۰- مبانی، اصول و شیوه های پدافند غیرعامل، کمیته پدافند غیرعامل وزارت آموزش و پرورش، انتشارات مدرسه، تهران، ۱۳۸۸.
- ۲۱- اساسنامه و سند راهبردی سازمان پدافند غیرعامل، سازمان پدافند غیرعامل کشور، ۱۳۹۵.
- ۲۲- کمک های اولیه (آموزش امداد)، جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۹۰.
- ۲۳- سلطانیان، مجتبی، رزم انفرادی، معاونت آموزش و مقاومت مردمی سازمان بسیج مستضعفین، تهران، ۱۳۹۴.
- ۲۴- سلطانیان، مجتبی، جنگ افزارشناسی، معاونت آموزش و مقاومت مردمی سازمان بسیج مستضعفین، تهران، ۱۳۹۴.
- ۲۵- زبیداقی، کاظم و دیگران، عملیات دفاع از کوی و برزن، معاونت آموزش و مقاومت مردمی سازمان بسیج مستضعفین، تهران، ۱۳۹۴.
- ۲۶- سلطانیان، مجتبی، تخریب و انفجارات، معاونت آموزش و مقاومت مردمی سازمان بسیج مستضعفین، تهران، ۱۳۹۴.
- ۲۷- میر جعفری، سید اکبر، ریحان هایی که مادرم دوست داشت، انتشارات شهرستان ادب، ۱۳۹۴.
- ۲۸- رسایی، جواد، آشنایی با ارتش های مردمی جهان، انتشارات مرکز برنامه ریزی و تألیف کتب درسی معاونت آموزش سپاه، ۱۳۸۶.

http://rcs.ir/	جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران
http://dsrc.ir/	پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس
http://www.bonyaddefa.com/	بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس
www.defapress.com	خبرگزاری دفاع مقدس
http://www.beest.ir	پورتال جامع سازمان بسیج دانش آموزی
http://paydarymelli.ir/	سازمان پدافند غیرعامل کشور
http://farsi.khamenei.ir/	دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت الله العظمی سیدعلی خامنه ای (مدظله العالی)
http://defence_dept.talif.sch.ir	گروه درسی آمادگی دفاعی-دفتر تألیف کتاب های درسی عمومی و متوسطه نظری
http://defaee.gam2.medu.ir	دبیرخانه راهبری کشوری آمادگی دفاعی
http://rahianenoor.com/	ستاد مرکزی راهیان نور کشور
www.tebyan.net/	مؤسسه فرهنگی و اطلاع رسانی تبیان
www.khadem.ir	بایگام آموزشی خادم (خانواده آماده در برابر مخاطرات)
www.125.ir	پورتال سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی تهران
www.vazifeh.police.ir	پورتال سازمان نظام وظیفه ناجا
www.vazifeh.ir	بایگام فرهنگی سرباز

به پاس خون شهدا، دلاور مردی‌های جانبازان، اینارگران و رشادت‌های سربازان مرزبانی؛ امروز شاهد امنیت پایدار در مرزهای کشور هستیم. مرزداران با خون خود، امنیت کشور و شهروندان میهن اسلامی را تضمین کرده‌اند.

حراست از مرزهای کشور وظیفه مقدسی است که سربازان در برابر خون شهدا برای حفظ و تداوم آن قسم خورده‌اند؛ اقتدار مرزبانان و نیروهای مسلح کشور در سایه ولایت و پشتیبانی مردم محقق شده و تک‌تک ما قدر و منزلت این نعمت را درک می‌کنیم و برای دفاع از کشور جان خود را فدا می‌کنیم.

سپهبد شهید علی صیاد شیرازی

علی صیاد شیرازی در سال ۱۳۲۳ در شهرستان «درگز» استان خراسان رضوی به دنیا آمد. وی دارای تحصیلات دانشگاهی، برخوردار از دانش نظامی برجسته و مهارت‌های رزمی و از فرماندهان ارشد ارتش جمهوری اسلامی ایران بود. صیاد شیرازی در دوران هشت ساله دفاع مقدس از خود رشادت‌های فراوانی به یادگار گذاشت و در عملیات‌های مهمی همچون بیت المقدس (آزادسازی خرمشهر) نقش بسیار مؤثری ایفا کرد. او در سرکوبی تهاجم منافقین به خاک کشورمان که پس از پذیرش قطعنامه ۵۹۸ شورای امنیت سازمان ملل رخ داد، نقش تعیین‌کننده‌ای داشت. سرانجام در ۲۱ فروردین سال ۱۳۷۸ هنگام خروج از منزل، توسط عناصر تروریست منافقین موسوم به سازمان مجاهدین خلق به شهادت رسید و روح بزرگش به ملکوت اعلیٰ پیوست.